

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
доцент _____ І.В.Геруш
“ 27 ” _____ “ 08 ” _____ 2021р.

ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з вивчення навчальної дисципліни

«ХІРУРГІЯ, ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ З МЕДИЧНОЮ ТА ПСИХОЛОГІЧНОЮ
РЕАБІЛІТАЦІЄЮ»

Галузь знань 22, Охорона здоров'я

Спеціальність 225, Психологія

Освітній ступінь магістр

Курс навчання 6

Форма навчання денна
(денна, заочна, дистанційна)

Кафедра хірургії №2
(назва кафедри)

Схвалено на методичній нараді кафедри хірургії №2
„14” червня 2021 року (протокол №13).

Завідувач кафедри
д.мед.н., професор

I.В. Шкварковський
(підпис) (І.В. Шкварковський)

Схвалено предметною методичною комісією з хірургічних дисциплін
„17” червня 2021 року (протокол №2).

Голова предметно-методичної комісії
д.мед.н., професор

І.Ю. Полянський
(підпис) (І.Ю. Полянський)

Чернівці – 2021

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Колотило Олександр Богданович, професор кафедри, д.мед.н. kob79@i.ua
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/hirurgiyi-2/
Веб-сайт кафедри	
E-mail	surgery_lsmd@bsmu.edu.ua
Адреса	м. Чернівці, вул Фастівська 2
Контактний телефон	095-544-64-75

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	нормативна
Кількість кредитів	3
Загальна кількість годин	90
Лекції	-
Практичні заняття	40
Самостійна робота	50
Вид заключного контролю	підсумковий модульний контроль

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

ХІРУРГІЯ (грец. *cherurgia*, від *cheir* — рука + *ergon* — дія, робота) — сфера медицини, що вивчає хвороби, основним методом лікування яких є оперативне втручання та розробка прийомів, методів і техніки виконання операцій. Від діяльності лікаря, який обрав майбутню спеціальність лікаря-хірурга, життя потребує не тільки вміння напружено працювати над опануванням майбутньою спеціальністю, але й мати достатньо високу мобільність, здатність переносити різноманітні стреси та уникати їх, уміти встановлювати ділові контакти і продуктивно їх розвивати. Тому, перед викладачем також постають питання індивідуального ставлення до кожного студента з урахуванням його особистості, рівня підготовки на попередніх кафедрах аби найефективніше побудувати учбовий процес для засвоєння студентом обсягу навчальної програми з хірургії. Послідовність викладання хірургії на всіх

профільних кафедрах дозволяє оптимально вести підготовку майбутнього лікаря, що набуває особливого значення для формування лікаря загальної практики.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-u-vdnzu-bukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukczyia-shhodo-oczinyuvannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);
- Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);
- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
- Положення про порядок та умови обрання студентами вибіркових дисциплін (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyz_vybirkovi_dyscypliny_2020.pdf);
- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovir-dodatok.doc>).

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
анатомії людини	загальної хірургії (з оперативною хірургією та топографічною анатомією)
гістології	пропедевтики внутрішньої медицини,
цитології та ембріології	пропедевтики педіатрії,
фізіології	радіології,
патоморфології	фармакології
патофізіології	онкології

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

6.1 Мета вивчення хірургії – засвоєння теоретичних та практичних знань з етіології, патогенезу, типових та атипичних клінічних проявів, методів діагностики, консервативного та оперативного лікування, реабілітації хірургічної патології у межах, відповідних підготовці лікаря загального профілю з урахуванням особливості його спеціальності.

6.2 Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- знати етіологію, патогенез, класифікацію, клініку, методи діагностики, принципи лікування хірургічних захворювань;
- вміти визначати алгоритми обстеження і лікування хірургічних захворювань в залежності від симптомних та синдромних особливостей їх клінічних проявів;
- знати принципи післяопераційного лікування хворих на хірургічні захворювання;
- знати покази до оперативного лікування, до невідкладних операцій, до мінінвазивних втручань;
- оцінювати результати лабораторного та інструментального дослідження;
- здійснювати прогноз життя та працездатності у хворих на хірургічні захворювання;
- вміти визначати і проводити психологічну і фізичну реабілітацію хворих з хірургічною патологією;
- надавати невідкладну медичну допомогу при хірургічних захворюваннях;
- знати загальні принципи профілактики найбільш поширених хірургічних захворювань.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

7.1. інтегральні:

здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та вимог;

7.2. загальні:

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3,4, 16. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, вчитися і бути сучасно навченим.

ЗК 6,8,9,10. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.

- здатність застосовувати знання з «хірургії» в практичних ситуаціях;
- знання та розуміння предметної області хірургії
- здатність до вибору стратегії спілкування;
- здатність працювати в команді;
- здатність до навичок міжособистісної взаємодії;
- здатність спілкуватися як рідною мовою, так і другою мовою усно та письмово;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність постійно вчитися і бути сучасно навченим;
- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;
- мати навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

7.3. спеціальні (фахові, предметні):

ФК 1-5,7,9,11. Визначати найбільш поширені клінічні симптоми і синдроми в клініці хірургічних хвороб

- Діагностувати та надавати медичну допомогу при невідкладних станах в клініці хірургічних хвороб
- Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у хірургії
- Тракувати загальні принципи лікування, реабілітації і профілактики найбільш поширених хірургічних захворювань
- Здійснювати прогноз життя та працездатності при найбільш поширених хірургічних захворюваннях
- Визначати основні етіологічні та патогенетичні фактори найбільш поширених хірургічних захворювань
- Класифікувати і аналізувати типову клінічну картину найбільш поширених хірургічних захворювань
- Складати план обстеження та аналізувати дані лабораторних та інструментальних обстежень при типовому перебігу найбільш поширених хірургічних захворювань
- Проводити первинну і вторинну профілактику найбільш поширених хірургічних захворювань
- Надавати невідкладну медичну допомогу при найбільш поширених хірургічних захворюваннях
- Проводити диференціальну діагностику, обґрунтовувати і формулювати попередній діагноз при найбільш поширених хірургічних захворювань

- Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у хірургії
- Визначати тактику ведення (принципи оперативних втручань та консервативного лікування, реабілітаційні заходи) при найбільш поширених хірургічних захворюваннях та їх ускладненнях
- Планувати обстеження хворого, інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних досліджень при найбільш поширених хірургічних захворюваннях та їх ускладненнях

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

8.1 Студент повинен знати:

- етіологію, патогенез, клініку, діагностику, методи консервативного та оперативного лікування найбільш поширених хірургічних захворювань;
- сучасні інструментальні, рентгенологічні, лабораторні та радіологічні методи дослідження та діагностики хірургічних захворювань;
- особливості клінічних проявів хірургічних захворювань вагітних та людей похилого віку;
- основні ускладнення перед- та післяопераційного періодів, методи їх профілактики та лікування;
- сучасну етіотропну та патогенетичну консервативну терапію хірургічних захворювань;
- показання та протипоказання до хірургічних втручань;
- вибір методу та обсягу хірургічних втручань;
- особливості передопераційної підготовки хірургічних хворих залежно від ступеня тяжкості патологічного процесу;
- вибір методу знеболення, показання та протипоказання до проведення того чи іншого методу знеболення при різноманітних хірургічних захворюваннях;
- особливості ведення післяопераційного періоду, ускладнення та їх профілактику;
- методику проведення планових та ургентних оперативних втручань;
- основні положення непрацездатності та реабілітації хірургічних хворих;
- основи медичної деонтології при роботі з хірургічними хворими;
- структуру хірургічних захворювань та методику хірургічної допомоги хворим, аналіз захворюваності, летальності та ін.

8.2 Студент повинен вміти:

- проводити загальноклінічне обстеження хірургічних хворих (огляд, перкусію, пальпацію, аускультацию, лабораторні та інструментальні обстеження), встановити попередній діагноз;
- скласти план обстеження та визначити тактику ведення хірургічного хворого, проводити комплексне обстеження та лікування разом з лікарями-спеціалістами;
- готувати хворих до екстрених та планових хірургічних втручань, проводити корекцію порушень гомеостазу;
- виконувати загальнолікарські маніпуляції: перев'язки, зупинку кровотечі, ін'єкції лікувальних засобів, переливанні компонентів крові та кровозамінників, визначення групи крові та резус-фактора;
- вести хворих у післяопераційному періоді;
- вести медичну документацію;
- використовувати навчальну та наукову літературу для вирішення професійних завдань, підвищення рівня професійної підготовки.

8.3 Демонструвати:

ПРН 1,2,4,5,7-11,15

1. Зібрати анамнез, провести огляд, пальпацію, перкусію, аускультацию органів черевної та грудної порожнини, щитоподібної залози.
2. Визначати симптоми гострих хірургічних захворювань органів черевної та грудної порожнини, щитоподібної залози.
3. Скласти індивідуальну діагностичну програму при захворюваннях органів черевної та грудної порожнини, щитоподібної залози.
4. Інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних досліджень (рентгенографія, УЗД, КТ);
5. Обґрунтовувати та формулювати попередній діагноз основного захворювання, ускладнень та супутньої патології при захворюваннях органів черевної та грудної порожнини, щитоподібної залози.
6. Обґрунтувати призначення консервативної терапії у конкретного хворого при захворюваннях органів черевної та грудної порожнини, щитоподібної залози.
7. Визначати показання до оперативного втручання при захворюваннях органів черевної та грудної порожнини, щитоподібної залози..
8. Скласти індивідуальну програму ведення пацієнта після операцій на органах грудної та черевної порожнини, щитоподібній залозі.
9. Надавання правильних рекомендацій щодо життя у післяопераційному періоді (режим харчування, особливості трудової діяльності) при захворюваннях органів черевної та грудної порожнини, щитоподібної залози.
10. Користуватися деонтологічними принципами спілкування з хворим;
11. Оформити історію хвороби, написати передопераційний епікриз та протокол операції при захворюваннях органів черевної та грудної порожнини, щитоподібної залози.
12. Вводити зонд у шлунок та проводити промивання шлунку.
13. Виконати сифону клізму.
14. Проводити поперекову, паранефральну, міжреберну новокаїнові блокади
15. Зробити перев'язку, накладати та знімати шви, вводити антибіотики в черевну та грудну порожнину через дренажні трубки, видаляти дренаж.
16. Проводити дослідження прямої кишки: пальцьове та з допомогою ректального дзеркала.
17. Проводити пункцію плевральної порожнини.

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 4

“СИМПТОМИ ТА СИНДРОМИ В ХІРУРГІЇ

Змістовний модуль 7. Загальні питання хірургії

9.1 Конкретні цілі:

- знати етіологію, патогенез, класифікацію, клініку, методи діагностики, принципи лікування хірургічних захворювань;
- вміти визначати алгоритми обстеження і лікування хірургічних захворювань в залежності від симптомних та синдромних особливостей їх клінічних проявів;
- знати принципи післяопераційного лікування хворих на хірургічні захворювання;
- знати покази до оперативного лікування, до невідкладних операцій, до мінінвизивних втручань;
- оцінювати результати лабораторного та інструментального дослідження;
- здійснювати прогноз життя та працездатності у хворих на хірургічні захворювання;

- вміти визначати і проводити психологічну і фізичну реабілітацію хворих з хірургічною патологією;
- надавати невідкладну медичну допомогу при хірургічних захворюваннях;
- знати загальні принципи профілактики найбільш поширених хірургічних захворювань.

9.2 Тематична структура модуля

Тема 1. Шок у хірургічних хворих.

Шок у хірургічних хворих. Види. Причини. Патогенез. Клініка. Діагностика. Лікувальна тактика. Невідкладна допомога. Попередження. Колапс. Причини. Патогенез. Клініка. Діагностика. Лікувальна тактика. Невідкладна допомога. Попередження.

Тема 2. Інфекція в хірургії.

Визначення основних понять. Місцеві форми хірургічної інфекції. Класифікація. Патогенез. Клініка. Перебіг. Ускладнення. Методи обстеження, діагностика, диференційна діагностика. Методи консервативного і хірургічного лікування. Правила антибіотикотерапії та антибіотикопрофілактики. Синдром системної запальної відповіді у хірургічних хворих. Сепсис. Патогенез, значення при різних захворюваннях і травмах. Класифікація. Клініка. Перебіг. Ускладнення. Методи обстеження, діагностика, диференційна діагностика. Лікувальна тактика. Наслідки лікування. Причини рецидиву. Профілактика. Психологічна і фізична реабілітація хворих.

Змістовний модуль 8 . Діагностика і лікувальна тактика в хірургії

Конкретні цілі:

- знати етіологію, патогенез, класифікацію, клініку, методи діагностики, принципи лікування хірургічних захворювань;
- вміти визначати алгоритми обстеження і лікування хірургічних захворювань в залежності від симптомних та синдромних особливостей їх клінічних проявів;
- знати принципи післяопераційного лікування хворих на хірургічні захворювання;
- знати покази до оперативного лікування, до невідкладних операцій, до мінінвазивних втручань;
- оцінювати результати лабораторного та інструментального дослідження;
- здійснювати прогноз життя та працездатності у хворих на хірургічні захворювання;
- вміти визначати і проводити психологічну і фізичну реабілітацію хворих з хірургічною патологією;
- надавати невідкладну медичну допомогу при хірургічних захворюваннях ;
- знати загальні принципи профілактики найбільш поширених хірургічних захворювань.

Тема 3. Синдроми гострого живота, дисфагії, блювання та порушення акту дефекації, больовий синдром, абдомінальний компартмент-синдром. Гнійно-запальні процеси черевної порожнини.

Біль в животі. Види, механізми формування, характеристики, оцінка особливостей у діагностиці та диференційній діагностиці захворювань органів черевної порожнини.

Синдроми дисфагії, блювання та порушення акту дефекації. Абдомінальний компартмент-синдром. Механізми формування, характеристики, оцінка особливостей у діагностиці та диференційній діагностиці захворювань органів черевної порожнини. Лікарська тактика.

Синдром гострого живота. Механізми формування, клініка, діагностика, диференційна діагностика і лікувальна тактика. Лікарська тактика. Локальні та розповсюджені гострі гнійно-запальні процеси органів черевної порожнини та очеревини. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика та диференційній діагностиці. Лікарська тактика. Особливості перебігу хірургічних захворювань у вагітних. Особливості обстеження. Хірургічна тактика. Запобігання передчасним пологам. Особливості перебігу гострих захворювань черевної порожнини у осіб похилого віку. Психологічна і фізична реабілітація хворих.

Тема 4. Механічна жовтяниця.

Причини виникнення. Механізми формування. Клініка. Оцінка особливостей у діагностиці та диференційній діагностиці захворювань органів черевної порожнини. Методи додаткового обстеження. Лікарська тактика. Сучасні підходи до лікування. Печінкова недостатність при хірургічних хворобах. Причини виникнення. Механізми розвитку. Клініка. Методи додаткового обстеження, діагностика і диференційна діагностика. Сучасні методи діагностики в абдомінальній хірургії. Лікарська тактика. Методи профілактики та лікування. Психологічна і фізична реабілітація хворих.

Тема 5. Шлунково-кишкові кровотечі.

Причини виникнення. Патогенез. Класифікація. Клініка. Перебіг. Методи додаткового обстеження, діагностика і диференційна діагностика. Лікарська тактика. Сучасні підходи до лікування. Профілактика. Психологічна і фізична реабілітація хворих.

Тема 6. Хірургічні ускладнення у хворих з інфекційною патологією.

Диференційна діагностика між гострими хірургічними та інфекційними захворюваннями (черевний тиф, туберкульоз, псевдотуберкульоз, ерсиніоз, опісторхоз, амебіаз, аскаридоз). Хірургічні ускладнення інфекційних захворювань. Патогенез. Клініка, діагностика і диференціальна діагностика. Лікарська тактика. Психологічна і фізична реабілітація хворих.

Тема 7. Травми живота.

Патогенез. Симптоматика пошкодження органів черевної порожнини та заочеревного простору. Інструментальні методи діагностики. Лікувально-діагностична тактика. Принципи хірургічного втручання. Психологічна і фізична реабілітація хворих.

Тема 8. Сучасні методи діагностики та лікування захворювань серцево-судинної та дихальної систем.

Сучасні методи діагностики та лікування захворювань серцево-судинної та дихальної систем. Їх принцип, інформативність, ефективність. Психологічна і фізична реабілітація хворих.

Тема 9. Травми грудної клітки.

Патогенез. Клініка. Перебіг. Ускладнення. Методи дослідження, діагностика, дифдіагностика. Лікувально-діагностична тактика. Принципи хірургічного втручання. Психологічна і фізична реабілітація хворих.

Тема 10. Синдроми болю в груді, дихальної та серцевої недостатності

Синдроми болю в груді, дихальної та серцевої недостатності. Види, механізми формування, характеристики, оцінка особливостей у діагностиці та диференційній діагностиці хірургічної патології легень та плеври. Принципи діагностики та лікування хірургічної патології легень та плеври. Психологічна і фізична реабілітація хворих.

Тема 11. Патологія екстракраніальних артерій.

Причини. Механізми виникнення. Патогенез. Клініка. Оцінка особливостей у діагностиці та диференційній діагностиці. Методи додаткового обстеження, діагностика, диференційна діагностика. Лікарська тактика. Принципи консервативного і хірургічного лікування. Психологічна і фізична реабілітація хворих.

Тема 12. Синдром ішемії кінцівок.

Види. Причини. Механізми виникнення. Патогенез. Клініка. Перебіг. Оцінка особливостей у діагностиці та диференційній діагностиці судинних захворювань, уражень нервової системи та патології опорно-рухового апарату. Методи додаткового обстеження, діагностика, диференційна діагностика. Лікарська тактика. Принципи консервативного і хірургічного лікування. Психологічна і фізична реабілітація хворих.

Тема 13. Венозні тромбози і тромбоемболізм.

Синдром верхньої порожнистої вени. Синдром нижньої порожнистої вени. Причини. Механізми виникнення. Патогенез. Клініка. Перебіг. Методи додаткового обстеження, діагностика, диференційна діагностика. Лікарська тактика. Принципи консервативного і хірургічного лікування. Психологічна і фізична реабілітація хворих.

Венозні тромбози. Тромбоемболія легеневої артерії. Причини. Механізми виникнення. Патогенез. Клініка. Перебіг. Ускладнення. Діагностична та лікувальна тактика. Принципи консервативного і хірургічного лікування. Профілактика. Психологічна і фізична реабілітація хворих.

10. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Структурований план підготовки з дисципліни “Хірургія”

Тема	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	СРС
<i>Змістовний модуль 7. Загальні питання хірургії</i>			
1. Шок і критичні стани у хірургічних хворих		4	4
2. Інфекція в хірургії.		4	4
<i>Змістовний модуль 8. Діагностика і лікувальна тактика в хірургії.</i>			
3. Синдроми гострого живота, дисфагії, блювання та порушення акту дефекації, больовий синдром. Гнійно-запальні процеси черевної порожнини.		4	4
4. Механічна жовтяниця.		3	4
5. Шлунково-кишкові кровотечі.		3	4

6. Хірургічні ускладнення у хворих з інфекційною патологією		3	4
7. Травми живота.		4	4
8. Травми грудної клітки. Синдроми болю в груді, дихальної та серцевої недостатності		4	4
9. Синдром ішемії кінцівок. . Венозні тромбози і тромбоемболізм.		4	4
10. Сучасні методи діагностики та лікування захворювань серцево-судинної та дихальної систем.		3	4
Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять			5
Підсумковий модульний контроль		4	5
РАЗОМ	-	40	50

11. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

№	Тема	К-ть год
<i>Змістовний модуль 7. Загальні питання хірургії</i>		
1	Шок і критичні стани у хірургічних хворих	4
2	Інфекція в хірургії.	4
<i>Змістовний модуль 8. Діагностика і лікувальна тактика в хірургії</i>		
3	Синдроми гострого живота, дисфагії, блювання та порушення акту дефекації, больовий синдром. Гнійно-запальні процеси черевної порожнини.	4
4	Механічна жовтяниця.	3
5	Шлунково-кишкові кровотечі.	3
6	Хірургічні ускладнення у хворих з інфекційною патологією	3
7	Травми живота.	4
8	Травми грудної клітки. Синдроми болю в груді, дихальної та серцевої недостатності	4
9	Синдром ішемії кінцівок. Венозні тромбози і тромбоемболізм.	4
10	Сучасні методи діагностики та лікування захворювань серцево-судинної та дихальної систем.	3
	Підсумковий модульний контроль	4
	РАЗОМ	50

12. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1.	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	40	Поточний контроль на практичних заняттях
2.	Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять: 1. Нові технології в хірургії: ендоскопічні, ендovasкулярні, лазерні, ультразвукові, зварювання тканин, використання імплантатів. Рентгенхірургія, хірургія під контролем УЗД, телехірургія, роботохірургія.	5	Підсумковий модульний контроль

	2. Трансплантологія. Сучасний стан проблеми трансплантації серця, легень, печінки, нирок, підшлункової залози та кишківника. 3. Мікрохірургічні технології в хірургії. Реплантація кінцівок. Пересадка клаптів. Відновлення нервів. Пластична та реконструктивна хірургія. 4. Диференціальна діагностика та лікування гострого тромбозу мезентеріальних судин 5. Антикоагулянтна та тромболітична терапія при гострому тромбозі. Профілактична антикоагулянтна терапія		
3.	Підготовка до підсумкового модульного контролю	5	Підсумковий модульний контроль
	РАЗОМ	50	

13. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

Модуль 4. Симптоми та синдроми в хірургії

1. Зварювання тканин.
2. Реімплантація кінцівок.
3. Рентгенендоваскулярна хірургія.
4. Трансплантація серця на Україні.
5. Трансплантація печінки на Україні.
6. Трансплантація нирок на Україні.
7. Трансплантація підшлункової залози на Україні.
8. Пластична хірургія стравоходу.
9. Реконструктивні оперативні втручання на жовчних шляхах.
10. Грибковий сепсис у хірургічних хворих.
11. Торакоскопія в невідкладній хірургії.
12. Мініінвазивні втручання в лікуванні механічної жовтяниці.
13. Уніфікований клінічний протокол проведення антибіотикопрофілактики в хірургії.
14. Етапність лікувальної тактики при клапанному пневмотораксі.
15. Сучасні можливості консервативного лікування тромбозів та емболій.
16. Реабілітація хворих після оперативних втручень на аорті та артеріях.

14. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

Модуль 4. Симптоми та синдроми в хірургії

1. Шок у хірургічних хворих. Види. Причини. Патогенез. Клініка. Діагностика. Лікувальна тактика. Невідкладна допомога. Попередження.
2. Колапс. Причини. Патогенез. Клініка. Діагностика. Лікувальна тактика. Невідкладна допомога. Попередження.
3. Інфекція в хірургії. Класифікація. Етіологія і патогенез. Класифікація. Основні принципи діагностики і лікування.
4. Абсцес. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Перебіг. Ускладнення. Методи обстеження, діагностика, диференційна діагностика. Методи консервативного і хірургічного лікування.

5. Флегмона. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Перебіг. Ускладнення. Методи обстеження, діагностика, диференційна діагностика. Методи консервативного і хірургічного лікування.
6. Панарицій. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Перебіг. Ускладнення. Методи обстеження, діагностика, диференційна діагностика. Методи консервативного і хірургічного лікування.
7. Флегмони кисті. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Перебіг. Ускладнення. Методи обстеження, діагностика, диференційна діагностика. Методи консервативного і хірургічного лікування.
8. Гострий медіастеніт. Етіологія. Класифікація. Патогенез. Клініка. Перебіг. Ускладнення. Методи обстеження, діагностика, диференційна діагностика. Методи консервативного і хірургічного лікування.
9. Фурункул. Етіологія. Класифікація. Патогенез. Клініка. Перебіг. Ускладнення. Методи обстеження, діагностика, диференційна діагностика. Методи консервативного і хірургічного лікування.
10. Карбункул. Етіологія. Класифікація. Патогенез. Клініка. Перебіг. Ускладнення. Методи обстеження, діагностика, диференційна діагностика. Методи консервативного і хірургічного лікування.
11. Гідраденіт. Етіологія. Класифікація. Патогенез. Клініка. Перебіг. Ускладнення. Методи обстеження, діагностика, диференційна діагностика. Методи консервативного і хірургічного лікування.
12. Бешиха. Етіологія. Класифікація. Патогенез. Клініка. Перебіг. Ускладнення. Методи обстеження, діагностика, диференційна діагностика. Методи консервативного і хірургічного лікування.
13. Правила антибіотикотерапії та антибіотикопрфілактики в хірургії.
14. Синдром системної запальної відповіді у хірургічних хворих.
15. Сепсис. Патогенез. Класифікація. Клініка. Перебіг. Ускладнення. Методи обстеження, діагностика, дифдіагностика. Лікувальна тактика. Основні напрями інтенсивної терапії сепсису.
16. Наслідки лікування. Причини рецидиву. Профілактика. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
17. Септичний шок. Патогенез. Клініка. Перебіг. Методи обстеження, діагностика, дифдіагностика. Лікувальна тактика.
18. Хірургічні аспекти проблеми СНІДу.
19. Біль в животі. Види, механізми формування, характеристики, оцінка особливостей у діагностиці та диференційній діагностиці захворювань органів черевної порожнини.
20. Синдром дисфагії. Механізми формування, характеристики, оцінка особливостей у діагностиці та диференційній діагностиці захворювань органів черевної порожнини. Лікарська тактика.
21. Синдром блювання. Механізми формування, характеристики, оцінка особливостей у діагностиці та диференційній діагностиці захворювань органів черевної порожнини. Лікарська тактика.
22. Синдром порушення акту дефекації. Механізми формування, характеристики, оцінка особливостей у діагностиці та диференційній діагностиці захворювань органів черевної порожнини. Лікарська тактика.
23. Синдром гострого живота. Механізми формування, клініка, діагностика, диференційна діагностика і лікувальна тактика. Лікарська тактика.
24. Локальні та розповсюджені гострі гнійно-запальні процеси органів черевної порожнини та очеревини. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика та диференційній діагностиці. Лікарська тактика.
25. Особливості перебігу хірургічних захворювань у вагітних. Особливості обстеження. Хірургічна тактика. Запобігання передчасним пологам.
26. Особливості перебігу гострих захворювань черевної порожнини у осіб похилого віку.

27. Абдомінальний компартмент-синдром. Етіологія. Патогенез. Клініка. Перебіг. Ускладнення. Методи дослідження, діагностика, диференційна діагностика. Хірургічна тактика. Принципи, методи і наслідки хірургічного лікування.. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
28. Гострий апендицит. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Методи обстеження, діагностика, диференційна діагностика. Перебіг. Ускладнення.
29. Апендикулярний інфільтрат і абсцес. Причини. Клініка. Перебіг. Діагностика. Лікувальна тактика. Психологічна і фізична реабілітація хворих, які перенесли апендектомію.
30. Особливості клініки і перебігу гострого апендициту у дітей, у вагітних та хворих старечого та похилого віку.
31. Лікарська тактика при гострому апендициті, принципи оперативного лікування. Роль лапароскопічних технологій у діагностиці та лікуванні хворих на гострий апендицит. Наслідки хірургічного лікування. Ускладнення апендектомії. Причини. Клініка. Діагностика. Лікувальна тактика.
32. Защемлені грижі. Причини. Види. Клініка. Діагностика, методика обстеження і диференційна діагностика. Хірургічна тактика при защемленій грижі. Особливості оперативного втручання.
33. Гостра кишкова непрохідність. Етіологія. Патогенез. Види. Клініка. Перебіг. Методи дослідження, діагностика, диференційна діагностика. Принципи хірургічного лікування. Методи оперативних втручань. Передопераційна підготовка. Ведення післяопераційного періоду. Наслідки хірургічного лікування. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
34. Гострий панкреатит. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Гострий панкреатит. Перебіг. Ускладнення. Методи дослідження, діагностика, диференційна діагностика.
35. Гострий панкреатит. Хірургічна тактика. Принципи консервативного та хірургічного лікування. Види оперативних втручань. Наслідки хірургічного лікування. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
36. Гострий перитоніт. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Перебіг. Ускладнення. Методи дослідження, діагностика, диференційна діагностика. Хірургічна тактика. Принципи, методи і наслідки хірургічного лікування. Передопераційна підготовка. Ведення післяопераційного періоду. Гострий перитоніт. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
37. Перфоративні гастродуоденальні виразки. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка типової, атипової та прикритої перфоративної виразки. Методи обстеження. Діагностика та диференційна діагностика типової та атипової перфорації. Перебіг. Лікувальна тактика. Методи оперативних втручань. Ведення післяопераційного періоду. Наслідки хірургічного лікування. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
38. Гострий холецистит. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Методи дослідження, діагностика, діагностика, дифдіагностика. Хірургічна тактика. Принципи консервативного і оперативного лікування. Покази до екстрених та термінових операцій. Роль малоінвазивних методів діагностики та лікування.
39. Гострий холецистит. Особливості клініки та перебігу, діагностики і лікування у хворих похилого віку та хворих із супутньою патологією. Ускладнення гострого холециститу та холецистектомії. Клініка, діагностика, принципи лікування. Наслідки хірургічного лікування гострого холециститу. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
40. Гостре порушення мезентеріального кровообігу Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Перебіг. Методи дослідження, діагностика, диференційна діагностика. Методи лікування. Наслідки хірургічного лікування. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
41. Механічна жовтяниця. Причини виникнення. Механізми формування. Клініка. Оцінка особливостей у діагностиці та диференційній діагностиці захворювань органів

черевної порожнини. Методи додаткового обстеження. Лікарська тактика. Сучасні підходи до лікування.

42. Сучасні методи діагностики в абдомінальній хірургії.
43. Печінкова недостатність при хірургічних хворобах. Причини виникнення. Механізми розвитку. Клініка. Методи додаткового обстеження, діагностика і диференційна діагностика. Лікарська тактика. Методи профілактики та лікування. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
44. Шлунково-кишкові кровотечі. Причини виникнення. Патогенез. Класифікація. Клініка. Перебіг. Методи додаткового обстеження, діагностика і дифдіагностика. Лікарська тактика. Сучасні підходи до лікування. Загальні принципи інфузійно-трансфузійної терапії гострих шлунково-кишкових кровотеч. Профілактика. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
45. Хірургічні ускладнення черевного тифу. Патогенез. Клініка. Діагностика і диференціальна діагностика. Лікарська тактика.
46. Хірургічні ускладнення абдомінального туберкульозу. Патогенез. Клініка. Діагностика і диференціальна діагностика. Лікарська тактика.
47. Хірургічні ускладнення псевдотуберкульозу. Патогенез. Клініка. Діагностика і диференціальна діагностика. Лікарська тактика.
48. Хірургічні ускладнення кишкового ерсиніозу. Патогенез. Клініка. Діагностика і диференціальна діагностика. Лікарська тактика.
49. Хірургічні ускладнення опісторхозу. Патогенез. Клініка. Діагностика і диференціальна діагностика. Лікарська тактика.
50. Хірургічні ускладнення амебіазу. Патогенез. Клініка. Діагностика і диференціальна діагностика. Лікарська тактика.
51. Хірургічні ускладнення аскаридозу. Патогенез. Клініка. Діагностика і диференціальна діагностика. Лікарська тактика.
52. Пошкодження печінки, позапечінкових жовчних шляхів, жовчного міхура. Патогенез. Симптоматика. Інструментальні методи діагностики. Лікувально-діагностична тактика. Принципи хірургічного втручання. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
53. Пошкодження селезінки. Патогенез. Симптоматика. Інструментальні методи діагностики. Лікувально-діагностична тактика. Принципи хірургічного втручання. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
54. Пошкодження підшлункової залози. Патогенез. Симптоматика. Інструментальні методи діагностики. Лікувально-діагностична тактика. Принципи хірургічного втручання. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
55. Пошкодження шлунка, дванадцятипалої кишки. Патогенез. Симптоматика. Інструментальні методи діагностики. Лікувально-діагностична тактика. Принципи хірургічного втручання. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
56. Пошкодження тонкої та товстої кишок. Патогенез. Симптоматика. Інструментальні методи діагностики. Лікувально-діагностична тактика. Принципи хірургічного втручання. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
57. Поранення серця Патогенез. Клініка. Перебіг. Ускладнення. Методи дослідження, діагностика, дифдіагностика. Лікувально-діагностична тактика. Принципи хірургічного втручання. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
58. Тампонада перикарду Патогенез. Клініка. Перебіг. Ускладнення. Методи дослідження, діагностика, дифдіагностика. Лікувально-діагностична тактика. Принципи хірургічного втручання. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
59. Клапанний пневмоторакс. Механізм виникнення. Клініка. Перебіг. Ускладнення. Методи дослідження, діагностика, дифдіагностика. Лікувально-діагностична тактика. Принципи хірургічного втручання. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
60. Гемоторакс. Джерела кровотечі в плевральну порожнину. Патогенез. Клініка малого, середнього та великого гемотораксу. Перебіг. Ускладнення. Методи дослідження,

- діагностика, дифдіагностика. Лікувально-діагностична тактика. Принципи хірургічного втручання. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
61. Поранення легень. Патогенез. Клініка. Перебіг. Ускладнення. Методи дослідження, діагностика, дифдіагностика. Лікувально-діагностична тактика. Принципи хірургічного втручання. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
  62. Сучасні методи діагностики та лікування захворювань серцево-судинної та дихальної систем. Їх принцип, інформативність, ефективність.
  63. Гострий та хронічний абсцес легень. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Перебіг. Ускладнення. Методи дослідження, діагностика, диференційна діагностика. Хірургічна тактика. Принципи, методи і наслідки хірургічного лікування. Санація трахеобронхіального дерева. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
  64. Гангрена легень. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Перебіг. Ускладнення. Методи дослідження, діагностика, диференційна діагностика. Хірургічна тактика. Принципи, методи і наслідки хірургічного лікування. Санація трахеобронхіального дерева. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
  65. Кісти легень. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Перебіг. Ускладнення. Методи дослідження, діагностика, диференційна діагностика. Хірургічна тактика. Принципи, методи і наслідки хірургічного лікування. Пункція і дренивання плевральної порожнини. Наслідки хірургічного лікування. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
  66. Гостра та хронічна емпієма плеври. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Перебіг. Ускладнення. Методи дослідження, діагностика, диференційна діагностика. Хірургічна тактика. Принципи, методи і наслідки хірургічного лікування. Пункція і дренивання плевральної порожнини. Наслідки хірургічного лікування. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
  67. Піопневмоторакс. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Перебіг. Ускладнення. Методи дослідження, діагностика, диференційна діагностика. Хірургічна тактика. Принципи, методи і наслідки хірургічного лікування. Пункція і дренивання плевральної порожнини. Наслідки хірургічного лікування. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
  68. Бронхоектатична хвороба. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Перебіг. Ускладнення. Методи дослідження, діагностика, диференційна діагностика. Хірургічна тактика. Принципи, методи і наслідки хірургічного лікування. Санація трахеобронхіального дерева. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
  69. Синдром болю в груді. Механізми формування, характеристики, оцінка особливостей у діагностиці та дифдіагностиці хірургічної патології легень та плеври. Принципи діагностики та лікування хірургічної патології легень та плеври. Принципи діагностики та лікування хірургічної патології легень та плеври.
  70. Синдром дихальної недостатності. Механізми формування, характеристика, оцінка особливостей у діагностиці та дифдіагностиці хірургічної патології легень та плеври. Принципи діагностики та лікування хірургічної патології легень та плеври.
  71. Спонтанний пневмоторакс. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Перебіг. Ускладнення. Методи дослідження, діагностика, диференційна діагностика. Хірургічна тактика. Принципи, методи і наслідки хірургічного лікування. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
  72. Патологія екстракраніальних артерій. Причини. Патогенез. Клініка. Методи додаткового обстеження, діагностика, диференційна діагностика. Лікарська тактика. Принципи консервативного і хірургічного лікування. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
  73. Ішемічна хвороба серця. Хірургічне лікування (покази, протипокази, методи). Наслідки хірургічного лікування. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
  74. Абдомінальний ішемічний синдром. Етіологія. Патогенез. Клініка. Класифікація. Перебіг. Ускладнення. Методи дослідження, діагностика, диференційна діагностика.

- Лікувальна тактика. Принципи консервативного лікування. Методи і наслідки хірургічного лікування. Профілактика. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
75. Гостра ішемія кінцівок. Причини. Патогенез. Клініка. Перебіг. Оцінка особливостей у діагностиці та диференційній діагностиці судинних захворювань, уражень нервової системи та патології опорно-рухового апарату. Методи додаткового обстеження, діагностика, диференційна діагностика. Лікарська тактика. Принципи консервативного і хірургічного лікування. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
  76. Хронічна ішемія нижніх кінцівок. Причини. Патогенез. Клініка. Перебіг. Оцінка особливостей у діагностиці та диференційній діагностиці судинних захворювань, уражень нервової системи та патології опорно-рухового апарату. Методи додаткового обстеження, діагностика, диференційна діагностика. Лікарська тактика. Принципи консервативного і хірургічного лікування. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
  77. Мультифокальний атеросклероз. Особливості перебігу. Лікарська тактика. Прогноз. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
  78. Аневризми аорти. Причини. Патогенез. Клініка. Класифікація. Перебіг. Ускладнення. Методи дослідження, діагностика, дифдіагностика. Хірургічна тактика. Методи і наслідки хірургічного лікування. Профілактика. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
  79. Синдром Рейно. Причини. Патогенез. Клініка. Класифікація. Перебіг. Ускладнення. Методи дослідження, діагностика, дифдіагностика. Хірургічна тактика. Методи і наслідки хірургічного лікування. Профілактика. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
  80. Синдром верхньої порожнистої вени. Причини. Механізми виникнення. Патогенез. Клініка. Перебіг. Методи додаткового обстеження, діагностика, диференційна діагностика. Лікарська тактика. Принципи консервативного і хірургічного лікування. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
  81. Синдром нижньої порожнистої вени. Причини. Механізми виникнення. Патогенез. Клініка. Перебіг. Методи додаткового обстеження, діагностика, диференційна діагностика. Лікарська тактика. Принципи консервативного і хірургічного лікування. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
  82. Тромбози глибоких вен нижніх кінцівок і тазу. Причини. Механізми виникнення. Патогенез. Клініка. Перебіг. Ускладнення. Діагностична та лікувальна тактика. Принципи консервативного і хірургічного лікування. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
  83. Антикоагулянтна та тромболітична терапія при гострому тромбозі. Профілактична антикоагулянтна терапія
  84. Томбофлебіт підшкірних вен кінцівок. Причини. Механізми виникнення. Патогенез. Клініка. Перебіг. Ускладнення. Діагностична та лікувальна тактика. Принципи консервативного і хірургічного лікування. Профілактика. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
  85. Тромбоемболія легеневої артерії. Причини. Механізми виникнення. Патогенез. Клініка. Перебіг. Ускладнення. Діагностична та лікувальна тактика. Принципи консервативного і хірургічного лікування. Профілактика. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
  86. Післярезекційні синдроми. Причини. Патогенез. Клініка. Класифікація. Принципи лікування.
  87. Післяваготомні синдроми. Причини. Патогенез. Клініка. Класифікація. Принципи лікування.
  88. Дивертикули стравоходу. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Перебіг. Ускладнення. Методи дослідження, діагностика, диференційна діагностика. Хірургічна тактика. Принципи, методи і наслідки хірургічного лікування. Психологічна і фізична реабілітація хворих.

89. Ахалазія стравохідно-кардіального переходу. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Перебіг. Ускладнення. Методи дослідження, діагностика, диференційна діагностика. Хірургічна тактика. Принципи, методи і наслідки хірургічного лікування. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
90. Опіки стравоходу. Етіологія. Патогенез. Клініка. Перебіг. Ускладнення. Методи дослідження, діагностика, дифдіагностика. Хірургічна тактика. Невідкладна допомога при опіках стравоходу. Принципи і методи хірургічного лікування. Консервативне лікування опіків стравоходу.
91. Принципи, методи і наслідки хірургічного лікування рубцевих стриктур стравоходу. Хірургічні доступи при операціях на стравоході.
92. Грижі стравохідного отвору діафрагми. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Перебіг. Ускладнення. Методи дослідження, діагностика, диференційна діагностика. Хірургічна тактика. Принципи, методи і наслідки хірургічного лікування. Психологічна і фізична реабілітація хворих.
93. Нові технології в хірургії: ендоскопічні, ендоваскулярні, лазерні, ультразвукові, зварювання тканин, використання імплантатів. Рентгенхірургія, хірургія під контролем УЗД, телехірургія, роботохірургія.
94. Трансплантологія. Сучасний стан проблеми трансплантації серця, легень, печінки, нирок, підшлункової залози та кишківника.
95. Мікрохірургічні технології в хірургії. Реплантація кінцівок. Пересадка клаптів. Відновлення нервів. Пластична та реконструктивна хірургія.

15. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ТА РОБІТ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

Модуль 4.

1. Проводити загально клінічне обстеження хірургічних хворих (огляд, перкусію, пальпацію, аускультацию, лабораторні та інструментальні обстеження), встановити попередній діагноз;
2. Скласти план обстеження та визначити тактику ведення хірургічно хворої дитини, проводити комплексне обстеження та лікування разом з лікарями-спеціалістами;
3. Готувати хворих до екстрених та планових хірургічних втручань, проводити корекцію порушень гомеостазу;
4. Виконувати загально лікарські маніпуляції: перев'язки, зупинку кровотечі, ін'єкції лікувальних засобів, переливання компонентів крові та кровозамінників, визначення групи крові та резус-фактора;
5. Вести хворих у післяопераційному періоді;
6. Оформляти медичну документацію;
7. Проводити пальпацію, перкусію, аускультацию органів черевної порожнини.
8. Визначати перитонеальні симптоми.
9. Визначити вільну рідину в очеревинній порожнині.
10. Вводити зонд у шлунок та проводити промивання шлунку.
11. Зробити перев'язку, накладати та знімати шви, вводити антибіотики в черевну порожнину через дренажні трубки, видаляти дренаж.
12. Проводити дослідження прямої кишки: пальцьове та з допомогою ректального дзеркала.
13. Проводити плевральну пункцію.
14. Вводити антибіотики в плевральну порожнину через дренажні трубки, видаляти дренаж.

16. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

Форми контролю і система оцінювання здійснюються відповідно до вимог програми дисципліни та Інструкції про систему оцінювання навчальної діяльності студентів при

кредитно-модульній системі організації навчального процесу, затвердженої МОЗ України (2005)

Початковий контроль знань студентів здійснюється на початку практичного заняття з дисципліни і включає в себе перевірку знань теоретичного та практичного матеріалу, котрий вивчався на попередніх курсах (нормальна та топографічна анатомія, фізіологія та патофізіологія, рентгенологія, пропедевтика внутрішніх хвороб тощо), що проводиться методом усного фронтального опитування чи написання контрольних робіт. З цією метою використовуються тестові питання для контрольних робіт або білети з завданням.

Поточний контроль знань здійснюється під час проведення практичних занять, включає перевірку теоретичного та практичного матеріалу та контроль оволодіння практичними навичками, котрі передбачені методичними розробками занять із відповідних тем. Перевірка знань студентів здійснюється за допомогою усного фронтального опитування, вирішення тестових завдань різного ступеня важкості, розв'язування ситуаційних задач.

Проміжний контроль знань студентів проводиться під час написання контрольних робіт із засвоєння змістових модулів та включає перевірку практичного матеріалу та контроль оволодіння практичними навичками, котрі передбачені методичними розробками занять із відповідних тем, розв'язування клінічних задач.

Заключний контроль здійснюється по завершенню вивчення всіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля. До нього допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою, та при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

Форма проведення підсумкового модульного контролю є стандартизованою і включає контроль теоретичної та практичної підготовки знань студентів. Здійснюється під час проведення підсумкового модульного контролю, що виконується в усно-письмовій формі. У студентів з'ясовують знання теоретичного матеріалу згідно з переліком питань для підсумкового модульного контролю, а також ступінь засвоєння практичних навичок. Студенти проходять тестовий контроль, для чого пропонується стандартний набір тестів, що охоплює тематику всіх пройдених змістових модулів. Пізніше вони розв'язують ситуаційні задачі різного ступеня складності.

17. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА З ДИСЦИПЛІНИ

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям з кожної теми. При оцінюванні навчальної діяльності студентів необхідно надавати перевагу стандартизованим методам контролю: тестуванню, структурованим письмовим роботам, структурованому за процедурою контролю практичних навичок в умовах, що наближені до реальних.

При засвоєнні кожної теми модуля за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ох бальною традиційною шкалою: „5”(відмінно), „4”(добре), „3”(задовільно), „2”(незадовільно).

– Оцінку „5” (відмінно)- виставляють студенту, який глибоко і надійно засвоїв програмний матеріал, вичерпно, послідовно, грамотно та методично його викладає, у відповіді якого тісно пов'язані теорія з практикою. При цьому студент не вагається з відповіддю при видозміні завдання, вільно справляється з задачами та питаннями другого та третього рівня оцінки знань, виявляє знайомство з монографічною літературою, вірно обґрунтовує прийняте рішення, володіє елементами лікарської техніки, різносторонніми навичками та прийомами виконання практичних робіт. Практичні навички виконує без помилок, вміє в професійній діяльності ефективно використовувати набуті знання.

– Оцінку „4” (добре) – виставляють студенту, який твердо знає програмний матеріал, грамотно та за суттю викладає його, який не допускає істотних неточностей у відповідях на запитання та виконанні необхідних практичних навичок.

– Оцінку „3” (задовільно)- 2 виставляють студенту який має знання лише основного матеріалу, але не засвоїв його деталей, допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушення послідовності викладення матеріалу, зазнає труднощів у виконанні практичних робіт або виконує їх з істотними помилками, з помилками вирішує ситуаційні задачі третього рівня контролю знань.

– Оцінку „2” (незадовільно)- виставляють студенту, який не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки, невпевнено виконує практичні роботи, не вирішує завдання II-III рівня контролю знань.

Оцінювання індивідуальної самостійної роботи студентів (індивідуальних завдань): Кількість балів за різні види індивідуальної самостійної роботи студента (СРС) залежить від її обсягу і значимості. Ці бали додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність.

Оцінювання самостійної роботи:

Оцінювання самостійної роботи студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті.

Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при підсумковому модульному контролі.

Підсумковий модульний контроль:

Підсумковий модульний контроль здійснюється по завершенню вивчення всіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля.

До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою, та при вивченні модуля набрали не менше 70 балів.

Форма проведення підсумкового модульного контролю стандартизованою і включає контроль теоретичної і практичної підготовки.

Орієнтовна структура підсумкового модульного контролю

№ п/п	Форми контролю викладачем	Кількість балів за етап	Місце контролю
1	Відповідь на 30 тестових завдань, які охоплюють всі теми модулю.	30	комп'ютерний клас
2	Розв'язання ситуаційної задачі по невідкладним станам.	15	Навчальна кімната
3	Письмова відповідь на 3 теоретичних питання, які охоплюють всі теми модулю.	21	Навчальна кімната
4	Огляд конкретного хворого: Збирання скарг, анамнезу захворювання та їх оцінка. Огляд пацієнта, збирання інформації про загальний стан пацієнта та його аналіз. - Фізикальне обстеження органів дихання з їх оцінкою. - Фізикальне обстеження черевної порожнини з аналізом отриманої інформації. - Виділення провідного синдрому, постановка найбільш вірогідного попереднього діагнозу основного захворювання, його ускладнення, супутньої патології. - Складання плану обстеження. - Оцінка результатів лабораторних та інтерпретація результатів інструментальних методів дослідження /мінімум 5 досліджень хворого, з яким працює студент/. - Диференційна діагностика з урахуванням даних лабораторних та інструментальних досліджень.	10	Палата

	<ul style="list-style-type: none"> - Визначення принципів лікарської тактики. - Визначення прогнозу у даного хворого. - Рекомендації зміни образу життя /при необхідності/. - Виписати два рецепти на медичні препарати. - Ведення медичної документації /написати довідку про перебування в стаціонарі, лист хвороби, виписку з історії хвороби, направлення на консультацію в інший стаціонар, елементи історії хвороби/. - Участь у дискусії при обговоренні хворого. 		
5	Виконання мінімум чотирьох медичних маніпуляцій вказаних у модулі на муляжах	4	Перев'язочна, маніпуляційний кабінет, муляжний кабінет
Всього балів		80	

Примітка:

1. Неправильна відповідь на ключові питання, неправильне розв'язання тестів, ситуаційних задач є підставою до незадовільної оцінки.
2. Ключові питання – сучасна класифікація, особливості клініки, диференційна діагностика, лікувальна тактика на етапах госпіталізації /на дому, поліклініці, кареті швидкої допомоги/, ускладнення захворювання.
3. Оцінка з модуля виставляється як сума з оцінок за етапи, на які структурований підсумковий контроль.

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок					Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання	
			"5"	"4"	"3"	"2"		
Модуль 1 90/3,0	2	10	11	9	7	0	10	70

Максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність студента – 120. Вона вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці "5", на кількість тем у модулі з додаванням балів за індивідуальну самостійну роботу.

Студент допускається до підсумкового модульного контролю при умові виконанні вимог навчальної програми та в разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав не менше 70 балів.

Оцінювання дисципліни:

Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, яким зараховані усі модулі з дисципліни.

Оцінка з дисципліни виставляється як середня з оцінок за модулі, на які структурована навчальна дисципліна.

Заохочувальні бали за рішенням Вченої Ради можуть додаватися до кількості балів з дисципліни студентам, які мають наукові публікації або зайняли призові місця за участь у олімпіаді з дисципліни серед ВНЗ України та інше.

Кількість балів з дисципліни, яка нарахована студентам, конвертується у шкалу *ECTS* за вищенаведеною таблицею.

18. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

18.1 Базова

1. Алиев М.М. Лимфодренирующие операции при хроническом лимфатическом отеке нижних конечностей // Вестн. лимфологии. —2006. — № 2. —С. 38.
2. Іфтодій А.Г., Шкварковський І.В., Федорук О.С., Гребенюк В.І., Рева В.Б., Білик О.В., Якобчук С.О., Гродецький В.К., Колотило О.Б., Русак О.Б., Хірургічні хвороби з клінічною психологією Чернівці: БДМУ, 2012. – 499 с.
3. Березницький Я.С., Захараш М.П, Мішалов В.Г. Хірургія, Том II,- 2007.- Підручник, 628 с.
4. Іфтодій А.Г., Рева В.Б, Пішак В.П, та спів. Не пухлинні захворювання стравоходу.- Чернівці: Мед університет, 2005.-151с.
5. Іфтодій А.Г., Пішак В.П, та спів. Хірургічні хвороби. Чернівці: Мед. університет. 2007

18.2 Допоміжна

1. Календер В. Компьютерная томография. — М.: Техносфера, 2006.
2. Терновой С.К., Сеницын В.Е., Гагарина Н.В. Неинвазивная диагностика атеросклероза и кальциноза коронарных артерий. — М.: Атмосфера, 2003.
3. Терновой С.К., Сеницын В.Е. Спиральная компьютерная и электронно-лучевая томография. — М.: Видар, 1998.
4. Блохин Н.Н., Петерсон В.Е. Клиническая онкология. М.: Медицина, 1972.- Т.1.
5. Шалимов А.А., Саенко В.Ф., Шалимова С.А. Хирургия пищевода. - М.: Медицина, 1975. – 268 с.
6. Боровков С.А. Посттромбофлебитический синдром нижних конечностей. – К.: Здоров'я, 1978. – 144 с.
7. Даудярис Й.П. Болезни вен и лимфатической системы конечностей. - М.: Медицина, 1984. – 192 с.
8. Мазаев П.Н., Королук И.П., Жуков Б.Н. Хроническая венозная недостаточность нижних конечностей. – М.: Медицина, 1987. – 256 с.
9. Коломойская М.Б., Дикштейн Е.А., Михайличенко В.А., Ровеская Н.М. Ишемическая болезнь кишечника. – К.: Здоров'я, 1986. – 132 с.
10. Наказ МОЗ України №271 від 13.06.2005 р. «Про затвердження протоколів надання медичної допомоги за спеціальністю "Гастроентерологія"»
11. Наказ МОЗ України №181 від 04.04.2008 «Про затвердження методичних рекомендацій "Епідеміологічний нагляд за інфекціями області хірургічного втручання та їх профілактика"»
12. Невідкладна хірургія / За ред. Ковальчука Л.Я.-Тернопіль:Укрмедкнига, -2000, 288 С.
13. Савельев В.С. и соавт. Массивная эмболия легочных артерий. – М.: Медицина, 1990. – 335 с.
14. Шалимов А.А., Шалимов С.А., Нечитайло М.Е., Доманский Б.В. Хирургия печени и желчевыводящих путей. К., “Здоров'я”, 1993, 512 с.
15. Шалимов А.А., Саенко В.Ф. Хирургия пищеварительного тракта. К., “Здоров'я”, 1987, 568 с.
16. Шалимов С.А., Родзиховский А.П., Нечитайло М.Е. Острый панкреатит и его осложнения. К., “Наукова думка”, 1990, 272 с.
17. Юхтин В.И. Хирургия ободочной кишки. М., “Медицина”, 1988, 320 с.
18. S-4439. Liechty R.D., Soper R.T. Fundamentals of surgery 6-th ed. - St. Louis ect. Mosby 1989.
19. W-287. Melaschie G.R. Oxford handbook of «limesuigery. repr., Oxford ect. 1992.
20. Ed. Swartz. Surgery. 5-th ed.
21. D.C. Sabiston. Basic Surgery.

22. Handbook of Surgery (Ed. by I.R. Sehroek 8-th ed.)
  23. Шалимов А.А., Сухарев И.И. Хірургія вен. – К., Здоров'я, 1978. – 144 с.
  24. Сорокин Е. В. Современные подходы к лечению артериальной гипертензии и ишемической болезни сердца// Кардиология. 2006. № 4. С. 81–84.
  25. Даудярис Й.П. Хвороби вен і лімфатичної системи кінцівок. -М.:Медицина, 1984.– 192 с.
  26. Кузин М.И., Шкроб О.С., Кузин Н.М. Хирургические болезни. – М.: Медицина, 1995. – 640 с.
  27. Ковальчук Л.Я., Спиженко Ю.П., Саенко В.Ф. и соавт. Шпитальна хірургія. – Тернопіль, 1999. – 590 с.
  28. Білінський Б.Т. Онкологія, Львів, 1998.
  29. Лекції з госпітальної хірургії в 3 томах / За редакцією професора В.Г. Мішалова. “Асканія”, Київ, 2008.
  30. Международная классификация болезней /Краткий вариант, основанный на Международной статистической классификации болезней и проблем, связанных со здоровьем, 10-го пересмотра, принятой 43-ей Всемирной Ассамблеей здравоохранения. - Часть I.- Москва, 1996.
  31. Хірургія. Підручник // Захараш М.П., Пойда О.І., Кучер М.Д.-К.:Медицина, 2006.- 656с.
  32. Хірургічні хвороби: Підручник/За ред.проф.П.Г.Кондратенка.-Х.:Факт,2006.-816с.
  33. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції) Донецьк, 2001– 477 С.
  34. Чазов Е. И. Проблема лечения больных ишемической болезнью сердца// Терапевтический архив. 2000. № 9. С. 5–9.
  35. Лупанов В. П. Лечение артериальной гипертензии у больных ишемической болезнью сердца// Русский медицинский журнал. 2002. № 1. С. 26–32.
  36. Даудярис И. П. Болезни вен и лимфатической системы конечностей. – М.: Медицина.- 1984.-192 с.
  37. Тромбозы и эмболии мезентериальных сосудов (острое нарушение мезентериального кровообращения). //Методическая разработка для студентов VI курса по хирургии. – М., 1986. – 40 с.
- 18.3. Інформаційні ресурси
1. www.moodle.bsmu.edu.ua
  2. www.moz.gov.ua – офіційний сайт МОЗ України
  3. www.euro.who.inf – Европейская база данных «Здоровье для всех».
  4. <https://www.bsmu.edu.ua/hirurgiyi-2/>

19. УКЛАДАЧІ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

професор кафедри хірургії №2

д.мед.н

Колотило О.Б.